

Закон божиён да розгаён озыр вёлі царскёй армія

Царскёй војска жылыг правда

Салдатлөн катехізіс

...Генерал драгоміров шульвіс: „Салдат ем сербј святбј скбџна“. А імператор Наполеон I салдат жылыг шульвіс: „Салдатјас—најб пушечнбј јай“.

Мі, салдатјас, бура чувствујтам, быд минуты чувствуютам, мыј драгоміров I Наполеон шуисны правда жылыг. Міјанбс збыл выло лыдббны скбџна пыддї, пушечнбј јай пыддї.

...Мі служітам царбс дорјасасбн, мі служітам помещікјаслы дорјасасбн, мі служітам фабрікантјаслы, купечјаслы, жан-дармјаслы, поміцејскбјјаслы, генералјаслы да разнбј офіцер-јаслы дорјасасбн, мі дорјам міјан врагјаслыг грабітбм озырлунсб, налыс пбтлунсб да спокојлунсб, но служітам-б мі јбзбс дорјасасбн? дорјб-б салдат крестаналыс ембурсб рбзбрїтбмыс, дорјб-б салдат рабочбјлыс ужсб грабітбмыс?

Оз, салдат оз дорјы ні рабочбјс, ні карса, ні сїктса гблалысјасбс, сїб оз служіт отечестволы, іа служітб царлы да сїб слугаслы, салдатб дорјб сбмын ужалыс јбзлыс врагсб.

Гортын-лі, вблџа вылын-лі, сїктын-лі, карын-лі міјан коб вокјас вылын ізбеватчб барін, помещік, купеч, чїновнік, фабрікант-заводчїк. І таі казармаын міјан вылын кбџаітјаснас лобны да царствубнны міјан вылын сїб-жб бар-помещікјаслбн піјаныс, купеческбј да дверанскбј піјанјас.

Офіцерлы жалованїе, офицерлы наградајас, офицерлы почет да честјас, офицерлы пенсїя, пбтбса, гажа, кокнід олбм. А салдатлы, сетасны-кб сылы пожбм пуыс вбчбм пара кбстыл, і сы выло автб, немнас сїбс оз новлы!

Гажбн олб салдат. Началство јона радејтб, медым мі, салдатјас, сылім зев гажа похабнбј сыланкывјас. Кор мі воам казармаб, міјанбс велбббны сыны тајб сыланкывјасбс.

Правїтельство, коді вермасб јбзкбб, зев јона полб, медым ескбн салдатыд ез мун бтщбн ужалыс јбзыскбб. Лоас-кб сбмын тајб,—самодержавнбј правїтельствомды секї пом, кадыс сылы лоас сбкыдбн, бд став властсб секї ужалыс јбзыс ббстас-ны асныс асланыс кїб.

Лббббс салдат соц'ал-демократ Волода.

* *

*

Кыч во сайн томјбз мунїсны прїзыв выло, коббс сїнвабн ббрдїг тырї коллбблїсны тбдсајас,—і ачыс вїна јуан чабб усббмбн коллввлїс „медббрја лун-јасбс“. Сїбс вїдчысїсны шуштбм-пемыд казарма, неморт нога муштра, полнбј бесправїе, піңјас жуглбм да локыс горзбмјас. Новобранецлы сетлїсны ружїб капїталїстјасбс, помещїкјасбс да царбс дорјбм выло.

Мі, большевїкјас, арміяын нубблїм революціоннбј уж. Мі лббббдїм воїеннбј органїзаціјас, воїеннбј јачејка-јас. Ыстовкајасын, кыгајасын, подполнбј гачетајасын салдатјас сїнвозын мі ердбдалїм государственнбј ма-шіналыс механїкасб, коб пыр најб паразїтјас—цар, помещїкјас да капїталїстјас—кутбны ас кїаныс рабо-чбјјасбс да крестанабс. Тащбм кыжкканас і вблї „Сал-дат л б н к а т е х і з і с“, коббс ме гїжлі 1906 воын міјан партїя пбчатбм сертї.

Вылбжык пбчатајтбма тајб брошураысыс выдберж-кајас. Тајбс лыдбббмыс, а сїз-жб міјанлыс мукбб бол-шевїстскбј ізданїејас лыдбббмыс царскбј арміјаса уна салдатлы отсалїс гбгбрвоны революціја дїно асыс објазанностјасбс.

Мі гордбјбс сознанїебн, мі шудабс сїбн, мыј Ыенїн да Стаїн вбскбблбм улын міјан-соці-алїстїческбј странаын, подполнбј былјаса боевбј дру-жинајасыс, славабн вбштбм міјан красногвардејскбј отрадјасыс быдмїс, возмужајтїс да пбріс жугббны вер-мытбм вына Краснбј армія, коді оружебн кїас дорјб став мїр пастала рабочбјкласлыс фелбсб. Тајб-бд мїр-ын сбмын бтї армія, коды оз ков „нїбтї кїпыдбс паста јбзлбн муыс“. Тајб мїрын сбмын сознанїебн гордбј бтї армія, коді дорјб ставмывывса пролетарї-атлыс соціалїстїческбј отечество. Сїб пбріс велїкбј школаб, кбнї міјан томјбз товарїшщескбј, разумнбја лбббббм обстанбкван содтб асыс знанїејасбс.

Но міјан томјбз тбдб, мыј сїз-жб, кыч царскбј ар-міяын важбн вблїны јбз, коджас кыпббїсны революці-јалыс знамјасб 1905-д воб „Потомкїн“ вылын, Крон-штадтын, Свезборгын да мукбб местајасын, і 1917-д воб мунїсны штурмутны царскбј дворецјас, капїта-лїстїческбј странајасса арміяын сїз-жб быдмбны от-важнбј, пролетарїатлы преданнбј јбз, коджас аслас кабб пбртасын асыныс революціоннбј долгнысб, кычї пбртбны сїбс славнбј кїтајса Краснбј арміјаса боец-јас.

Тїанлы, міјан славнбј рабоче-крестанскбј Краснбј арміјаса том боецјаслы, страна вручајтб оружіесб міјанлыс славнбј соціалїстїческбј рбїна дорјбм выло.

Јем. Јарославскїј.

Царскёй муштра

„Вера вбсна“...

...„Цар вбсна“...

...„Отечество вбсна“

Шудтбма овбїс новобранецлы

Тбд выамн-на новобранецјаслбн закон бојї урок. Пол-ковбј поп урок выамн шбщ сїз-жб прїсутствубтб велббмыс офи-цер. Закон бојїтб ме ог вблї тбд, војтї ег велббды, сы вбсна, мыј быдмї отепыя, вїчкооаныс ветымын кїлометра сїын. Мамб тбдїс некымын молїтвајас, сбмыл ез бура. Міјанб попм воывлїс сбмын бктызїгјас дырїї. Первојыз-тб ме аззї поптб да сымыс зев јона повчї—лої збббныс сарајб. Сїб быдсбн стрвнбј вблї аслас кыз, гбрд да зарнїалбм рушку вылас крестнас.

Урокјас выамн новобранецјасмды шктылїсны „Отче наштб“ славјанскбј выамыс вужббны роч кыс выло.

Попыд вїзбдлїс гбгбр пукалыбјас выло да чукбстїс мшб.

— Вужбб: „Невведи нас во искушение, но избави нас от лукаваго“!

Ме пбгїбб вої, нїном ог гбгбрво. Тблктбг мыј-кб вбчавї-ці, і кычї тыдовтчїс, мыј менам бтветыд вблбма пбштї јем-бс пікелана бтветбн.

Тащбм бтвет вбснамыд „шашка улын“ меным лоїс сулав-ны кык час.

Нбшта вблї случај.

Казармаын дежурнбјбн вблїс важ салдат—Волков, рбдї-навс Курскбј Губерныы, коді служїтб вблї медббрја во.

Менб назначїтбма вблї конушыяб бнввалнбјбн, коб ескбн вахїстрмд оз вблї імејт правасб ыстыны служба вылас новобранецбс прїсага прїмїтгбз.

Помалоїс рытја уборка. Мунї јукмбс дорб боотчыс ва. По-водбдыс вблї омбл, тблыс јбїмбмкоб скбр. Кїотаалї на дај кбтбдї шыкбл пблабс. А тблыс гбгбрбок косылб. Вамс ме выло кїооыштїс. Мыј вблї выамын ставсб кбтбдїс.

Муна ббр. Казармаын чептыс кутї перїнынїс істбг да ма-хорка кабаабн. Вїзбда,—їстбгын менам ставыс кбтаббма, кбрббмыс ставнас раскїелчыббма, махоркыд ва.

їстбгтб ме пуктї пач дорб. Косымын. Локтб Волков.

— Будббныј, ем тенад їстбг?

— Кбтаббма,—вбчавїці і мыјмо-кб Волковыд меным чу-жбмбнб кулакнас кучкїс.

Ме зев ыло быдсбн лебыштї. Убї їаја жбж выло. Четча.

„Думајтв, мыј понда, мїоа, кучкїс сїб меным?“

Мбдуывнас оїнувт кббїча ыцыда лбвбдїс. І век-на ог гбгбрво—мыјмо меным кучкїсны. Конушыамн бнввалнбјаалї бура.

Вежбї. Чїовїтї сапбгјас. Мбдббчї чай јуны. Вов. Менб корб взводнбј унтер-офїцер. Командубтб:

— Руки на бедра! Прыгаї! Р-раз-два...

Новобранецјас гбгбр пукалбны да чай јуббны. А ме, бытббнбс јбїмбм морт четчала бтї местаын.

Четчалї, четчалї. Сомо унджымо четчыштїлї дај бок выло уої.

Унтер-офїцер матысчб плевбн... кымббсб сотлїс, быт-тбкб доналбм кбрт ыстбн сотыштїс. Нбшта мббмы.

Шагом марш!—Кылїс Команда.

Вбтлїсны конушыяб нарадбн. І ачыс вбсїг ог тбд мм-јыб... Јуаала дїс-каамб, кушбм мыж ме вбчї бнввалство выамы. Мыј мшб нбшта вїтчыбб тајб нарад ббрас? Кымы ныс лоас четчыштїны нбшта?

Новобранецјас быдламы лантїсны, дрбжїтїсны.

Корї дїс-каас јуаны, мыјмо-нб менб нбїтїсны.

Тыдовтчїс, мыј Волковыды абуб лббблбма, мыј ме сы-лы ег тырмымбн бура вежлївбја вбчакысбс бег. Сїб доло-жїтбма взводнбј унтер-офїцерлы, мыј ме ег уважајт начал-ствобс.

Но вбвјасмкбд мі обрашцајтчїм бура дај дружнбја. Но-вобранецјасмд аонысб вблї лыдббны накбд бткод пра-ваын, коб вбвјаслбн, дерт, олбмыс вблї буржык міјан до-рымо. Новобранецтб пбгїбб вблї воштбны да ускбббнмы сыамы морт достбїнствосб. І мукбд дырїныс конушыяб локтан-да кбсїылан-нїн копыртчыны журнал вбв омыл дорб да вїставны нол кока медба бур другымды асымд бкыд-лунтб да возмущајтчбмтб.

Кор ме азза міјанлыс том красноармејецјасбс, міјан странас гордбј да гажа тмрправаа гражїанабс, коджас му-кббн арміяб, кыз бытб мунббны унїверсїтетб,—царскб-казармаын повчана важыс кажїтчб бкыд, кощарнбј вїгбн Кушбм шуда бнї овчысб, кушбм рад лоны міјан рабоче-крестанскбј Краснбј армія радјасын!

Г. М. Будббныј.

КАПІТАЛ СТРАНАЫН

Салдатјаслбн неморт нога олбм

ЈУГОСЛАВИЈА

Асланыс олбм жылыс салдатјас гїжоны со мыј:

„Мїјанбс јбз пыддї оз лыдбб-ны. Ізбеватчыны заводїбны пыр јонжыка. Офїцерјас думајтїсны сїз шуасана фізкултзарадкајас. 6 час асылын, кор ставсб ідралбма, ко-манда сертї салдатјас сувталасын радбн, сесса нужббчбмбн пырасны

којкајас улб (колб мунны 25-30 којка уытї) да ас возаныс јбткбны вбчб сбкыд сундукјас. Кодкб-кб колтчас лїбб музас, сецбмјасбс офїцер вбтлб нагајкабн.

Кодкб-кб сувтас паныд тащбм фізкултзарадкаысы, најбс офїце-рјас уна ногбн накажїталбны, му-кббсб јбртасын сабн тырбм тру-баб да заставајтбны горзыны: „Ме дурак, ме осол“, мукббсб

шкбтбны вој чбж зубрїтны воїен-нбј прїсага, коджас сїктыны мыскавын офїцерјаслыс којјасбс лїбб вбсавны налыс сапбгјасбс. Кодї вбчас дїсцїплїнарнбј посту-пкјас, сїбс пастбббны кбтасбм блузабн да шкбтбны уна часјас чбжбн котравны двор пыщкбб, кытчбс сїб оз уе садтбг. Унаыс-овлб, мыј салдатбс ледбн стгој пыр, сїбс плевбн нбїтбмбн.

ЗАПАДНБЈ БЕЛОРУССІЈА

Мїјан 85 пехотнбј полкын служ-баыс настојашчбј ад. Прїзвынїк-јас аснысб чувствубтбны зев омб-ла. Унабн асныс вїбны аснысб. Неважбн мїјан дїно, турмаын квајт тблыс пукалбм ббрын, локтїс бор радбвбј салдат. Кор сїб азчїс мї-јанлыс олан лок условїејасбс,

матысчїс офїцер дїно да горбдїс сылы: „Воїеннбј служба дорыс буржык турмаын олбмыс“. Ез-на і помав сал-датыд асыс кывјасбс, кыз сїбс пыр-жб боетїсны ббр да вылыс модбдїсны Вїлыноса воїеннбј тур-маб.

Тащом талуняыс мијан Красној арміяын

Великōј школа

Мыјон ме вōлі і мыјон ме лоі

Тіянлы, прізывнікясы— том рабочіјаслы да колхознікясы, будушчōј красноармејецясы, ме кōсја віс-тавны, кушом прекраснōј школадн лоі мијан Красној армія, кушом бура сіџ востіаітō асла радјасас за-калоннōј бојецясōс, гра-мотнōј да культурнōј јџсōс, партіјалы преданнōј јџсōс, социализм стрбїтысасōс.

Арміяб ме муні 1932-д воын Пріазовскōј 6 №-ра черносовхозыс (Војвыв Кавказ, кōні ужалі трак-торістōн. Менам „актївын“ вōлі зев еша—ужавлі пасту-хōн, неыжыд опыт вōлі тракторістлōн, помавлі кујім класс сельскōј школаын. А днї, Красној арміяын 3 во-олдм мыстї (ме колтчі служїтны сверхсрочнікōн), ме—танкōн вескōдлыс (во-дїтель), сдїтї экзамен сред-неј командїр-вылō, помала курсяс бронетанковōј част-јасса команднōј составсōс совершенствутōм куџа.

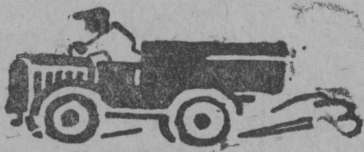
Красној армія менō во-

пїтајтїс, тōдмōдїс техникадн, культурадн, отсалō овла-девајтны надн. Танкōс бура вїдмыс, аварїатōг новлōд-лōмыс советскōј правїтел-ство наградітїс менō Крас-ној звезда орденн. Таво-са јанвар тōлысын Совет-јас ставросїяса сїезд бōр-їс менō, вōвлōм пастухōс, мијан республикаса правї-тельство шлендн, ВЦК-са шлендн.

Ме тіянлы вїсавла та јылы, јортјас, сы понда, медым нōшта дтчыд пет-кōдлыны, кушом образцо-вōја воспитывајтō јџсōс мијан Красној армія, кōднōн вес-кōдлō славнōј нарком Во-рошїлов јорт. Ставыс, мыј менам ем днї, став сіџ знанїејассō, бојевōј і по-літїческōј подготовкасō, культурнōј і технїческōј навыкяссō, бојецыс качест-војассō меным вєтїс Крас-ној армія. Арміяын возō вылō аслам службадн ме кута старајтчыны оправдајт-ны сіџ доверїесō, кōдсō

меным сетōма. І тіян дїнō, том прїзывнікяс дїнō, бу-душчōј красноармејецяс дї-нō, ме шыаса тащом чу-кōстчōдмōн: рабоче-крестан-скōј Красној армія радјас-сō сувтōмōн, помнїтōј, тō-дōј, кушом великōј школа-дн лōб мијан армія, і лōбї дасōс, сојјас пужомдн, ве-лōдчыны тајō большевісткōј школаас, медым лєнїнско-сталїнскōј партїя да совет-скōј правїтельство первојя чукōстџм сєртї сувтны дор-їны мијанлыс великōј со-ціалїстїческōј рōбїнасō.

Фем. Грїг. Тїмошшенко.
(Комсомолец, ВКП(б)
шленō кандїдат, №-скōј час-
тын танкїст, орденносец,
ВЦК-са шлен).

Рабоче-крестанскōј Красној арміяын ме лōа
достојнōј бојецдн!

Бојецлōн лун

Красноармејец Вас. Смирнов днєвнїкыс
Чернышевскōј казармајас. 1935-ōд во, сєнџабр 4-ōд лун

6 час.

Нōшта узїгōн-на ме кыла, кычї днєвалнōј сетō сїгнал:

— Рота, встатї!

Ме четча. Вїт мїнута мыстї мијан рота стројын-нїн. Жеыдїк коман-да, і асывлōн сувтō меда бур мїнута: рота мунō фізкултзарадка вылō.

Ме, Мусєв јорт подразделє-нїеын. Онї гōтвїтам сдїјтны нормајас II-ōд ступєна ГТО значок вылō. Зєв їнтереснōј тор: тајō час жыннас, кыч мунō зарадкаыд, мијан мускулјас сєщом лōбны вынабє, тєын лōб сєщом бōдрост, мыј те бытџкō зєв кокнїда да спокојнōја верман лєптыны лубōј тор.

Зарадка бōрын мї ускōдчылам вадорō. Мајтōг, пїнвесалан шōтка, чышјан—тајō оружїе, кōдн мї дєјствутам вадорын.

— На завтрак!—кылō команда. Столōвїяса пызанјас вылын руалōны макаронјас јайōн, свежōј нан, душїстōј чај.

8 час.

Завтрак бōрын шōјтчџм помасїс. Сїз-жō і „перекурка“. Мунō полїт-учоба. Мї проработажам материалјас Комїнтерн VII-ōд конгрєслы: і торјон Пїк јортлыс доклад. Бур доклад. Ставыс гōтвїраана да јаснō. доклад бōрын вєжласам мненїе-јасдн. Ме кычї комсєрг выступајта первої мортн. Ме бōрыс мукōд бојецяс. Талун зєв бура выступај-тїс красноармејец Плєшаков. Но нōшта-на бура—Івкїн. Тајō мортыс-лōн ем опрєдєлєннōј талант! Сїџ сорнїтō кыч настојашчōј оратор. Молодєц, Івкїн!

10 час.

Распїсанїе сєртї воєннōј зана-тїејас. Днєвнїкō ег пасјав.

16 час.

Обєд бōрын раздџчалам казар-мајасō. Мїјан кыч час кєжлō шōјт-

чōг. Кōдї водас узыштны, кōдї луксō пїемō гїжны, гортад-ōд колō гїжны! А ме—ме сїз-жō вода, но узыны ог кōсїы. Ме днї лыдда Фавалыс роман „Джон-Фємон“— роман сы јылыс, кычї Англїя завојутїлывлōма колонїјас. Рома-нын ем сєщом строкајас, кōдїас петкōднōн лōглун, возмушцајтчџм. Прїмер вылō негрјассō дїкофалōны понјаскōд. Сїз і гїжōма:

— Тајō сōд понјасыс...
Лїбō:
— Тајō подлōј понјас австралї-цы...

Госпōдїн Фавал кыпыда гїжō і негрјас вылын расправа јылыс, а ме сōдмын скōрысла шуала кывїјас:

17 час.

Массовїе ужлōн кад. Мї лыддам газєтјас. Талунја газєтјасын основ-ноыс—Аврї Барбїус кувсџм јылыс. Сєсса мї тōдма ам їтало-абїссїн-скōј конфликтн. Пїансō бесєда. Вїсталō днї, мōд...

18 час.

Шахматїстјас пукалōны асланыс дōскајас сазын. Волејболїстїјас шлопајтчōны мачдн. Гармонїстјас ворсōны кушдмкō сложнōј мотївјас. Івкїн сылō Лєнскїј ворсом улын: Куда, куда, куда вы удалились, Весны моеї златые дни...

20 час.

Рытја чај, чај кєжлō—чџскыд запєканка.

22 час.

Отбој. Пїстєла вылын кујлїгн ме думажта, мыј регыд вот ме демо-бїлїзујтча. Жал јансōдчыны армія-кōд, казармакōд, ребјатакōд, код-јаскōд ме сєщом овмōдчї, тōдмасї. Сїџ мїнутајасас ме вōча їтогјас: сїџ-ō мемортыс, мыјон вōлі арміяб, лїбō мōд?

Аслым ме вочывїзта тацї:
— да, Васїлї Андреїч, те сїџ, но некычї абу сїџ. Тї лōїнынн выдєржаннōїн, тактїчнōїн, вєжлї-вōїн, грамотајдн...

Прїзывнїк

Те весас пушкан скōрыс
Војсач полтыс тōлї!
Те весас кїссан
Арса кōчыд зєр!
Шогдн кōсјад тыртны
Мєвсым сōдлōм?
ЧОЛōЈ!

ōд ме муна вїзны
Се-Се-Се-Р.

ōд мї чужлїм сєкї,
Сєщом ыжыд кадын,
Кор снарад гōрїс
Вїрџн нїлчōм му,
Кор кїссом-гōлмōм
Кōнџр олџм вєстын
Лајкјавлывлїс
Порсклџн щын ру.

Ез повлывлмыны батјас
Кїссан свїнєч шерыс,
Ез пыклы наїџс
Му паста ыпїыс бї,
Ез повны сыыс наїџ,
Кōт наџєяын вōлі:
„...Вот, вот регыд бостас,
Смертлџн вына кї...“
Те кывзан, бōрдыс ывла?
Те кылан, шувгыс тō-
лџ?

Те кылан амі он-нō
Зєрџн мысмыс вōр—
Со кушом рдыс
Петџм јџдн лōам.
Морōс пыщкын збојлун
Бызгылтō—оз тōр.

Ме быдмї уж фронт вы-
лын,—

І самлунџ сєс шєдї,—
Сы вōсна мōвпџн—
Крепыд,
Вынџн—
Јонсыс-јон!
Кōт талун луныс гажтџм,
Кōт шондї—
Бансо зџбџм,
Но мєнам ачыс
Сывны вєсєб вом.

Те весас пушкан скōрыс—
Војсач полтыс тōлї!
Те весас кїссан
Арса кōчыд зєр!
Шогдн кōсјад тыртны
Мєвсым сōдлōм?...
ЧОЛōЈ!

ōд ме муна вїзны
Се-Се-Се-Р!

Грїш Саш

Італїјалōн да Англїјалōн воєннōј меропрїятїејас

Італїяын воєннōј лōсџд чџмјас важмозыс мунџны полнōј хōдн. Матыса лун-јасџ восточнōј Африкаџ мō-дџдџны їталїјаса војскајас-лыс уна ыжыд транспорт-јас. Сєнџабр 25-ōд лунџ мōдџдџма 10 воєннōј тран-спорт 7000 салдатџн, 1200 автомобилџн да уна воєн-нōј снаражєнїејасџн. Англї-јасас печат јубртџм сєртї, Африкаын їталїјаса дџї коло-нїяын—Трїполїын мунџ-ны зєв јона воєннōј лōсџд-чџмјас. Африкаын мōд їталї-јаса колонїя—Лївїјаџс пџр-

тџмны сплōшнџ воєннōј лагерџ.

Італїјаса да германїјаса печат јубртџмјас сєртї ты-далџ, мыј Англїя гырыс дџјасџн нудџо воєннōј лџ-сџдчџмјас Абїссїнїјаса став погранїчнџ полоса дорын. Алєксандрїјаџ (Африкаын Англїјалџн дџї ыжыд коло-нїя, Средїземнџ морєын мїровџ порт) быллун воа-лџны пароходјас воєннџ материалјасџн да автотран-спортџн. Вајџны зєв уна автомобилјас, бомбардїров-щїкјас да їстребїтельјас.

Прїзывнїџ пунїтјасын мунїс нормајас массџвōја сдєвајтџм ГТО да „Воршїловскōј стрєлок“ значокјас вылō. Уна прї-зывнїк прїзыв лунјасџ сдїтїс став нормајассō. Мїјан онїмок вылын прїзывнїк ІВ. НїК. ГАБОВ (Ів. Комсомолскїј) воєн-руккōд вїдалаџ лыјџџм куџа асыс резултатјассō. Габов јорт сдїтїс став нормајассō да Красној арміяџ мунџ „Воршї-ловскōј стрєлокџ“.

Красноармеецтас театрын виждооны спектакл.

Царскөй казармаса библіотекаын

(К. Левин кнігаыс отрывок)

Салдат-библіотекар септаліс кнігајас. Некемын салдат маршіруйтисны стојка дорд да вытанітчөмдн сувтисны.

Карцев матыстчис мукд-жаскөд. Сіјд радліс, мыј полкын ем библіотека, і мыј сені позд лыдфыны кнігајас. Ассыс өчеред сулалөмдн, сіјд коріс лыдфыны мыј-сурд Горкіјлыс. Офіцер зев өдјөн бергөдчис сыланд:

— Көдөс, көдөс?—өдјөн сіјд жуаліс, бытөкө полөмдн, мыј вожд сіјд оз кыв сесса сылыс кывјасө.— Көдөс те көсјан?

— Горкіјдс,—мөдыс шуіс Карцев.—Максім Горкіјдс.

— Мақ-сі-мөс?—по складам жуаліс офицер.—Ах, те весіг нмсө он төд? Со те кушдм! А Белінскіјдс он кор? І Чернышевскіјдс он көсјы, он?

Сіјд нуждөдчиг тырји ыжыд тушанас петіс стојка сажыс. Сылдн сіңјасыс со-

існы Карцевдс, і восса вөлі гөрд вомыс, бытөкө офицер көсјө вөлі горзыны.

— да көді-нө теныд висталіс, мыј полковдј библіотекаын ніжнөј чінјаслы кутасны виңны Горкіјдс,— шуіс офицер.—Мыј міјан-революціадн занімајтчөны, воспитывајтөны сознательнөј жортјасөс?

Сіјд шензіг тырји виждөдіс Карцев выдө, сіјд гимнастөрка выдө, сапөдјас выдө, сіңјасөд наскөдөмдн прөверітис, бура-д сылдн кізалөма шароварсө, і журнас катовтіг тырји жуаліс:

— Кытыс те воів? Кушдм ротаыс те, кыңи тенад овыд?... Новобраец,—шуіс сіјд.—Полкын сөмын-на кык лун. Тенд ковмас помөитны і торјөн рекомөндујтны тенад ротнөј командіры. А өні боет да лыдфы „Кыңи салдат спасітис Петр Великіјдс“.

Тадј буржык лөд Горкіј дорыс. Весас, ме тенд помөита, ог вунөд.

Союзфото

Амерікаын котыртөма „Африкаөс восстановітан сојуз“, көді нуөдө рекрутјасөс босталөм Абісіні-јаө нуөм выдө.

СЕРПАС ВYЛЫН: Нју-Йоркын, негрјас кварталын „Африкаөс восстановітан сојуздн“ бјуро нуөдө негрјас пышкын доброволецјасө гіжсалөм.

Норасан кык пісмө

Август 27-өд лунө міјан редакціад локтіс пісмө Мылдінса. Комсомолец К. В. КОЗЛОВ гіжө: „колян воө ме ужалі радиоуполномочөннөдн да рајісполком уждонсө меным ез мынты квајт төлыс чөж. Ме дасыс кымын шыаслі Мылдінса рајісполкомд да меным пыр сетлісны өтө сама воцакыс: „сөм абу, мынтыны ог вермө, корс колдкө сөмсө ачыд“... Коли во дорыс унжык і ме векеңи ог вермы бостны 650 шајт, көді пөлагајтчө меным закон серті. Кора редакціјалыс отсөг“.

Тадј пісмөсө пөлучітөм бөрын мі редакціјасан чік пыр-жө жуалім Мылдінса рајісполкомлыс, мыј вөсна оз мынтыны уждонсө Козловлы. Міјан жуалөм выдө Мылдінса рајіфінотделын жуалыс А. Мофанов сентябр 9-өд лунса гіжөдн жуөртө: „Козлов жортлы уждон мынтытөм жылыс жуөртм, мыј 1934-өд воын смета серті районнөј радиоузоллы вөлі шузма сетны 1500 шајт дотација, көдөс і лоі ставнас радиоузоллыс сетөма. да, мі төдам, мыј Козловлы колдө мынтыны уждон 650 шајт, но сөм абутөм вөсна мі тавога сметаыс неөтө ур сылы сетны ог вермө. Сөмсө мед колдкө ачыс корсас“.

Мыј медеасө снмад шыбытчө тајд кык пісмөыс? Лөвја јөз вөсна төждыгтөм, лөвја морт вылын јавө јөдөвајтчөм. Колдө төдтөмдн, мыј вөсна боқын сулалө тајд вопрөсөс Мылдінса рајкоммол, өд сорныс мунд комсомолец жылыс? Уждон кутөмыс Мылдінса рајфөыс кыз кучіка бјурократјас должендө нуны чорыд кывкутөм. Козловлы уждон мынтытөм фелдөн објазан чік пыр-жө зајмітчынө Мылдінса рајпрокурор.

С. А. дронін—комсомолец. Гіжө оз сөмын ас јывөыс, а типографіјаса том работчјас олдм жылыс.

— „Удораса редакціјын да типографіјын мі том ужалысјас,— гіжө доронін жорт,—зөв јона норасам рајкомпарт да рајісполком выдө. Мі кујім төлысөз ог вермө бөстны уждон да олам зөв чөскыда. Мукдө дырјиыс нінөм выдө весіг һан нөбны. Сөм, көдөс сетлісны смета серті, бырөма. Уждон колдө бөстны 3000 шајт сажд, но рајісполком та жылыс оз і мөвпыштлы. Ем редактор да сіјдс пыр командіровка ыстөны. Міјан вөсна сылдн некушдөм төждысөм абу. Ме, кың комсомолец, шыаслі рајкомөлдө отсөг корөм мөгыс, вөставлі јона ыжыд нагрукјас жылыс да сені ужалысас сөмын кіаснаньс макнөтисны.“ Кыңи донјавны ташдөм отношөнісөс Удораса ракомлыс да рајісполкомлыс лөвја јөз дінас?

Мих Гердтөв

Сөв Јак. Семенчін, Петр Ів. Мајбуров, А. Н. Безносөв, М. П. Старцев да В. І. Трөтјаков жортјас (Сыктыв рајон) таво мунөны Краскөј арміјад. Снө мөк вылыс: Војенрук А. І. Куңнецов вылын індөм жортјасысө прөімајтө нормајас сөзјтөм „Ворөшіловскөј стрелөк“ выдө.

Мыјөн лоны?

Колан номерын мі сетім пісмөјас Каманінлыс, Водөнјановлыс, акад. Бахлыс, Станіславскіјлыс. Талун сетам кык пісмө—Ціолковскіјлыс да акад. Шусөвлыс. Тадј пісмөјасыс выдө вөччысам воцакысјас міјан газөт лыдысјаслыс.

К. Е. Ціолковскіј

Ті оланкыд шуда кадө

Өні томјөс олөым сөшөм бур условіејасын званіејас боотөм да спөціалноот бөрјөм куңа, мыј ме старік і донјавны колана ногөн бура ог вермы.

Мыј ме верма шуны міјан чорчөлыс, здорөвөј томјөзөм? Со мыј: спөціалноот бөрјөј аслакыд пөдготовка, наклонноот јас да олан условіејас серті. Виждөј зөввізалун да вынјасөт. Бөстөј выл званіејас да опыт. Ті оланкыд шуда кадө. Ез вөв ташдөмыс вөжөа кадө. Сөкі со кың ме водын сулаліс прөблөмаыс профөсөіја бөрјөм куңа.

10 араан ме пөлтөмі. Вөлі самоучкөбн. Спөціалноотыд менам ез вөв: ме боотчылі уна ужјасө. Гіжлі да печатајтчөлі анатоміја, фізика, техніка, фізіологіја да філөсөфіја куңа. Учөтелөд ме воі случајнөја.

Колдө вөлі заробөтәтны нан выдө і ме шуі сөзјтны экзамен математіка куңа прөподаватөл выдө.

Учөтелөд пөртчөмөн сы выдө, медым олөм выдө сөмын вөлі өбм, медеасө ме ітерөсүтчө воздухоплаваніејөдн, реактивнөј летатөльнөј машінајасөдн, шөндөлыс өнергіја завоујтөмдн да с. в. Меным ас олөгөн ковыліс венөлыны ыжыд өкымдөртјас.

А өні? Міјан сөветскөј томјөзөм тујсө вөстөма, медым сөмын вөлі көсјөм мөвпавны, вөлөдчөныс, ужавны.

Академік А. В. Шусөв

Отсалөј профөсөіја бөрјөмын

Архітектор Алексөј Влад. Шусөв чуждөма 1877 воын. 1910-өд восан академік. Прөімајтө активнөј учөстіе Москва да Сөветскөј Сојусса мукдө карјас планірујтөмын.

Рісујтчөмдн ме ітерөсүтчө томсан нөшта гімнаціјаын вөлөдчөдн, і сы выдө виждөтөг, мыј рісујтчөм куңа класс вөлі зөв өмөдө, көймөд классын-нн ме гіжі маслөннөј краскөјасөдн і рісованіе куңа лыдысө өтө воңынмунөс вөлөдчөдн.

Архітектурө лөд худөжөстөвнөј спөціалноотыд, но культурнөј јөз, весіг графічөскөј іскусствө спөціалнөј спөсөбностјасөдг, вермөны сің-жө лоны бур архітекторјасөдн. Но гөгөрвөдм бөксөмыд архітектурө лөд зөв сөкыдн.

Іскусствөын аслөд спөціалноот бөрјөдн зөв колана імөитны прөіроднөј спөсөбностјас да уж дінас ітерөс. Прөіроднөј спөсөбностјасөдг лөбд прөіроднөј слухтөг нн пластічөскөј іскусствөөјасын нн музыкөын оз поз шөдөдны гырыс үсөпөхјас.

Отв. редактор

Н. МАКСИМОВ.